

Табиғи ресурстарды бағалау

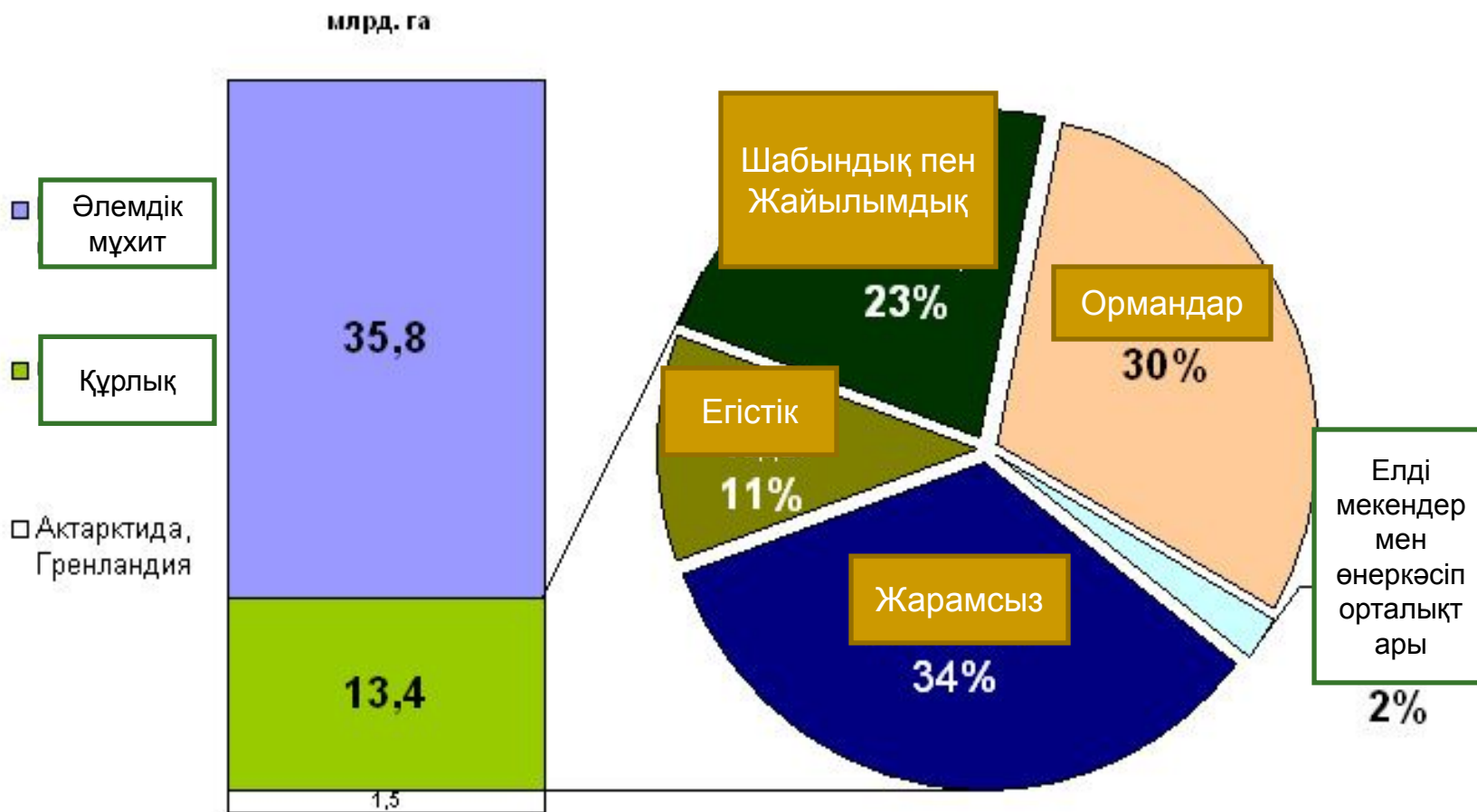
■ **С а б а қ т ы ң М а қ с а т ы :**

- **1. табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалайды**
- **2. жекелеген дүниежүзі аймақтарының табиғи-ресурстық потенциалын бағалайды**
- **3. жекелеген табиғи ресурстарды өңдеу технологиясын сипаттайды, орталықтары мен дайын өнім түрлерін атау**

Құрамы:

Әлемдегі жер аумағы 13,4 млрд. га (планетаның 26%), немесе 1 адамға 2 га келеді.

Әлемдегі жер ресурстары

*Ең ірі мемлекеттер аумағы
(млн. км²)*

1. **Россия – 17,1**
2. Канада – 10,0
3. Қытай – 9,6
4. АҚШ – 9,4
5. Бразилия – 8,5

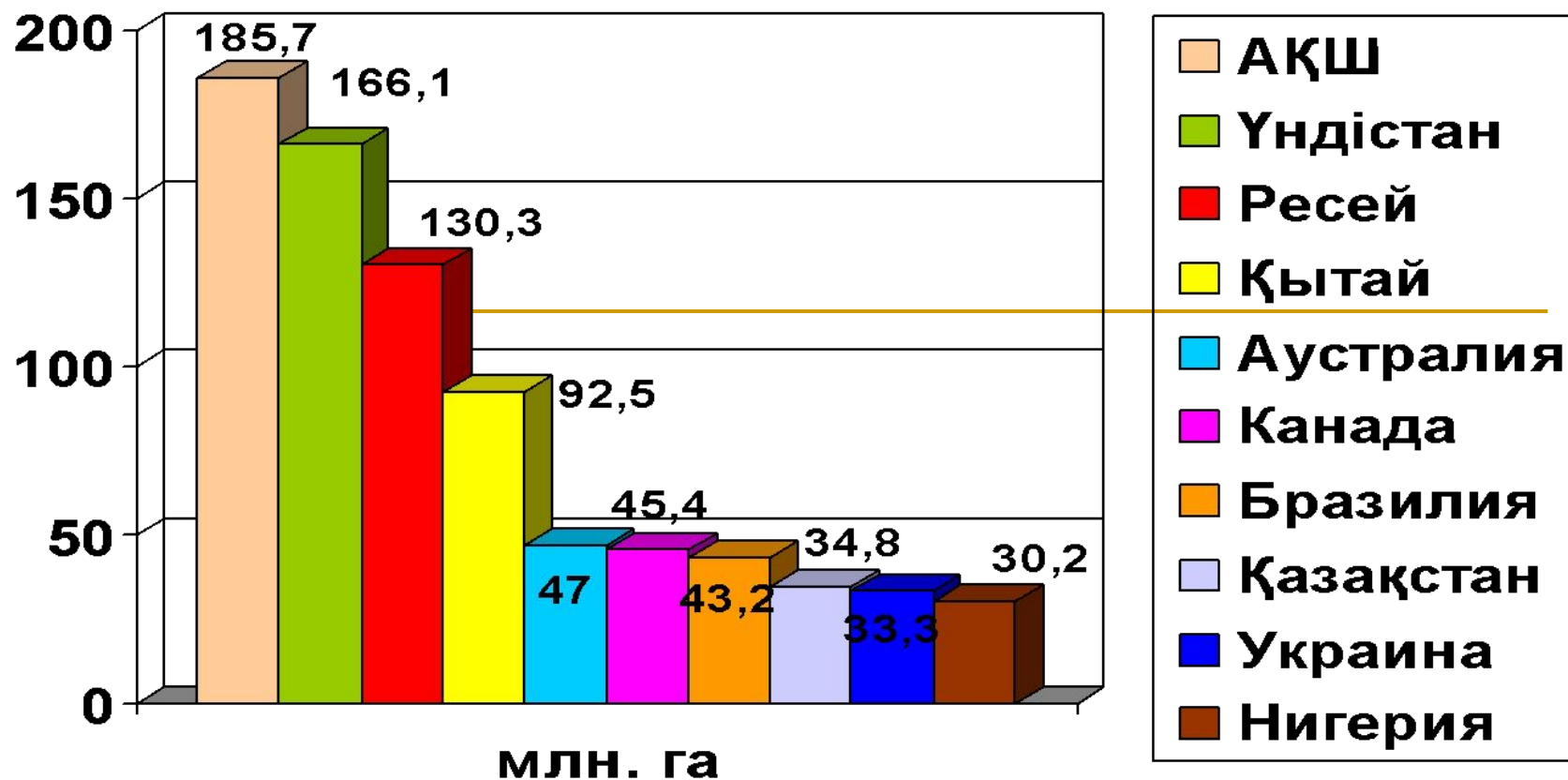
*Тиімділігі жөнінен ең ірі
мемлекеттер (млн. км²)*

1. Бразилия – 8,1
2. АҚШ – 7,9
3. Австралия – 7,7
4. Қытай – 6,0
5. **Ресей – 5,5**

*Территория тиімділігі – шаруашылық үшін пайдалы
жерлер аумағымен көрсетілетін мемлекет ауданы*

Жер ресурстары

Егістік ауданы бойынша ең ірі елдер

Орман ресурстары

↓
Солтүстік орман белдеуі

Қоңыржай белдеу

50 %

↓
Оңтүстік орман белдеуі

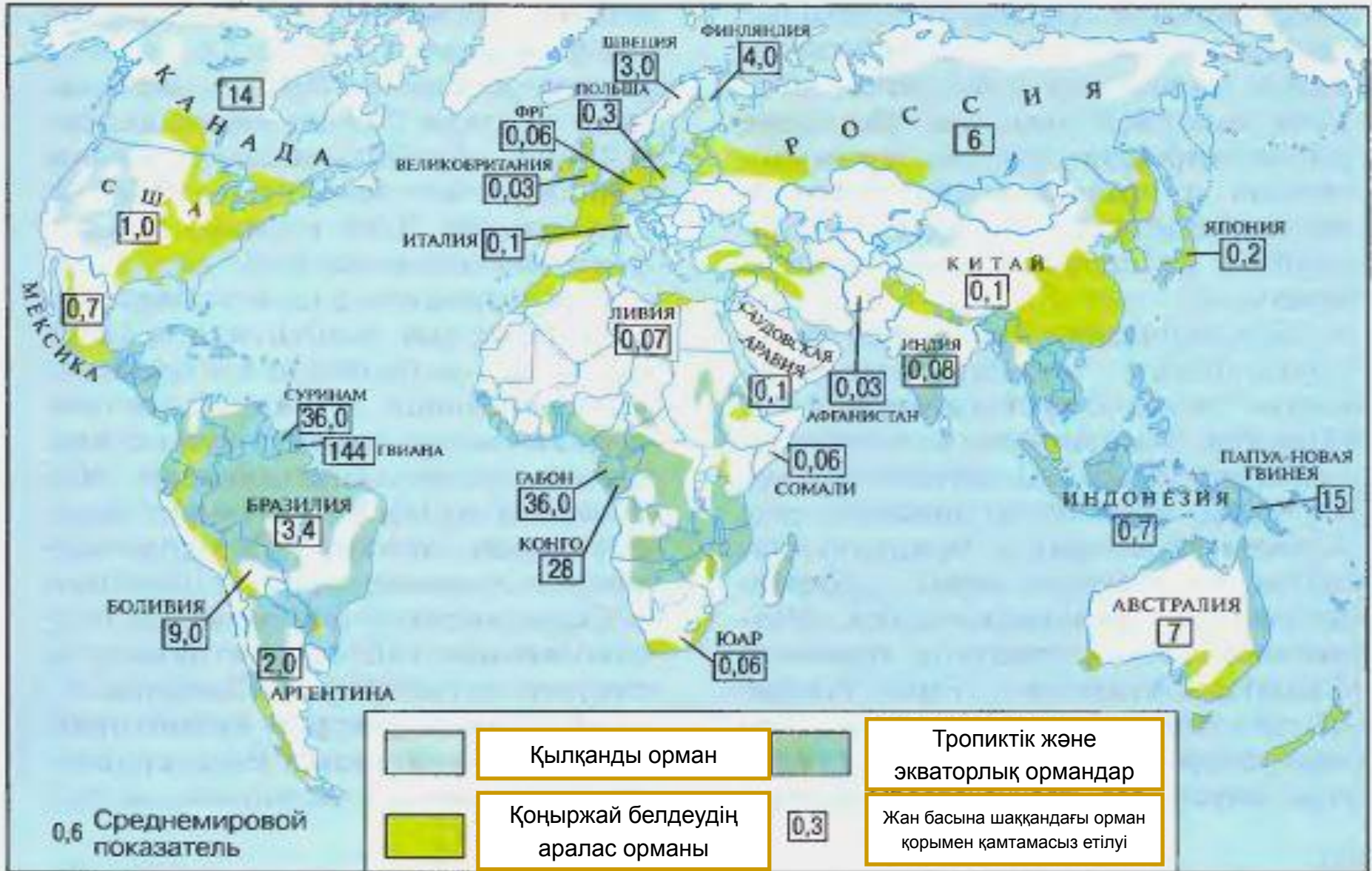

Ылғалды және ауыспалы
экватор

50 %

Бес мемлекеттен мысал келтіріп, кескін картаға түсіріңіз

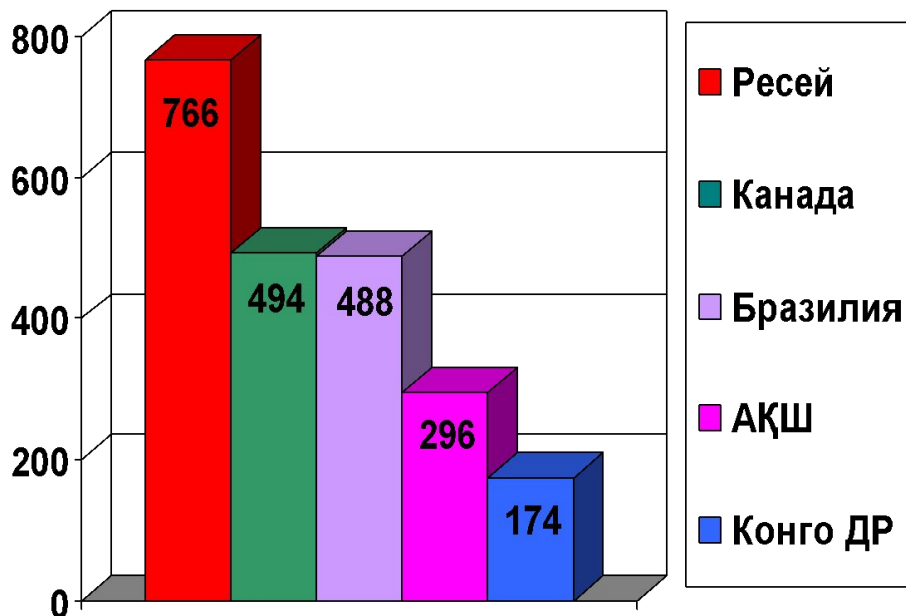
8

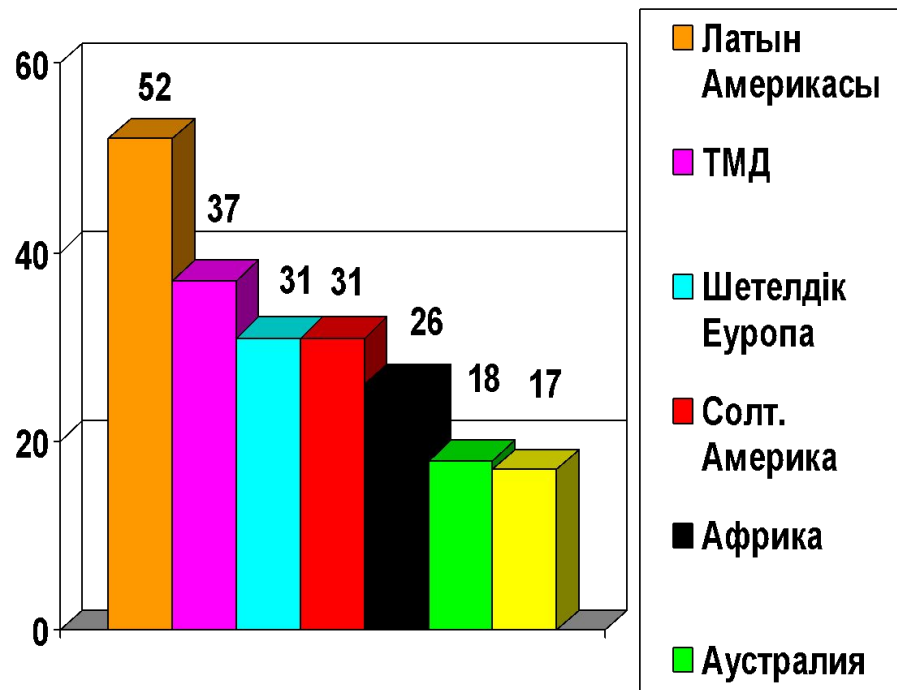
9

Орман ресурсы

Орман ауданының ең ірі елдер
(млн. га)

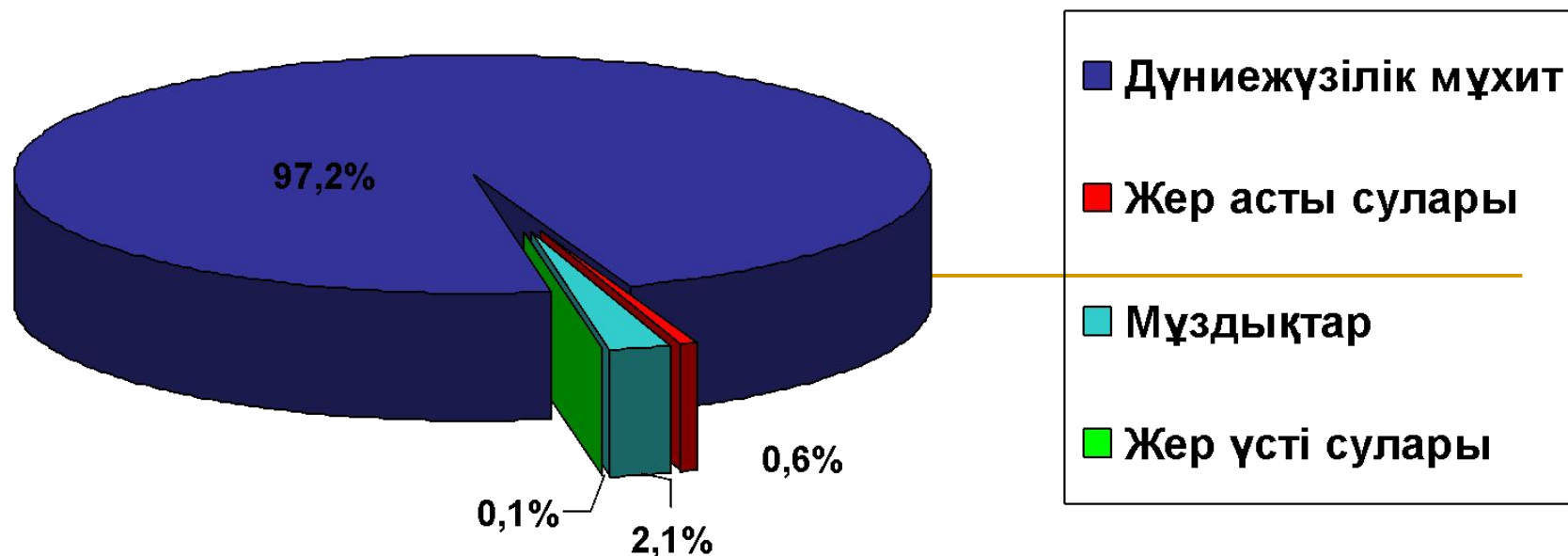
Әлем бөліктеріндегі орманның
мөлшері
(%)

Су ресурстары

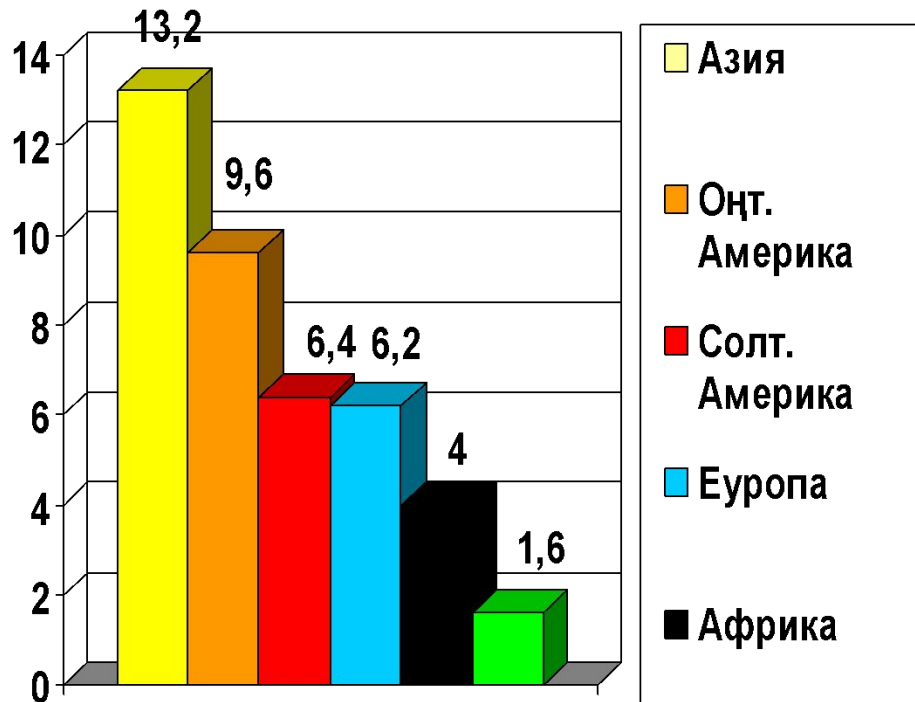
Гидросферадағы судың таралуы

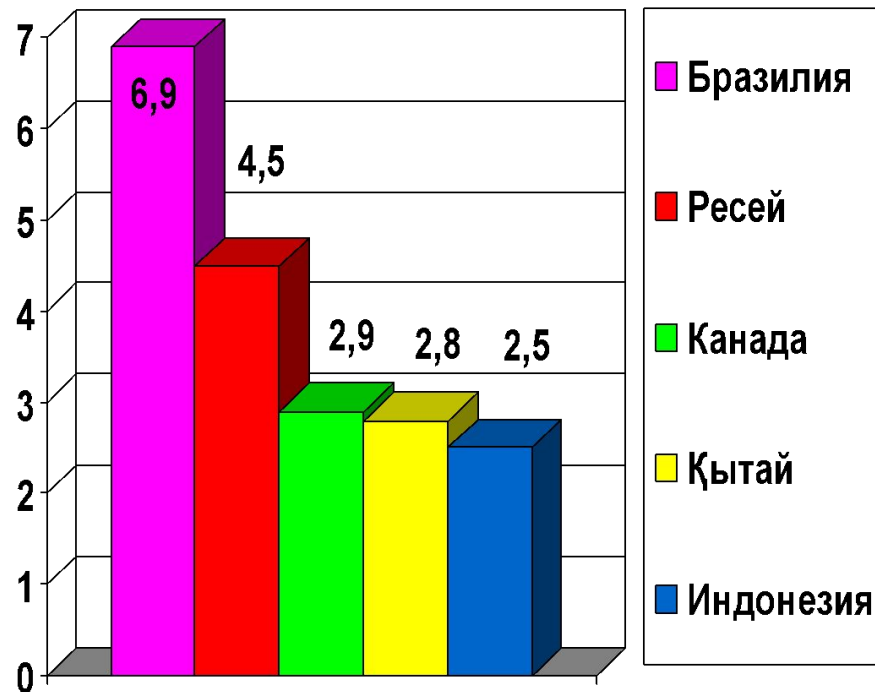
2,5 % тұщы су қоры

Су ресурстары

Әлем бөліктеріндегі судың таралу ауданы (мың. км³)

Тұщы су қоры жөнінен ең ірі елдер (мың. км³)

Диаграммадағы БЕС мемлекетті кескін картағы түсіріңіз

Су ресурстары

Ең ірі суқоймалар

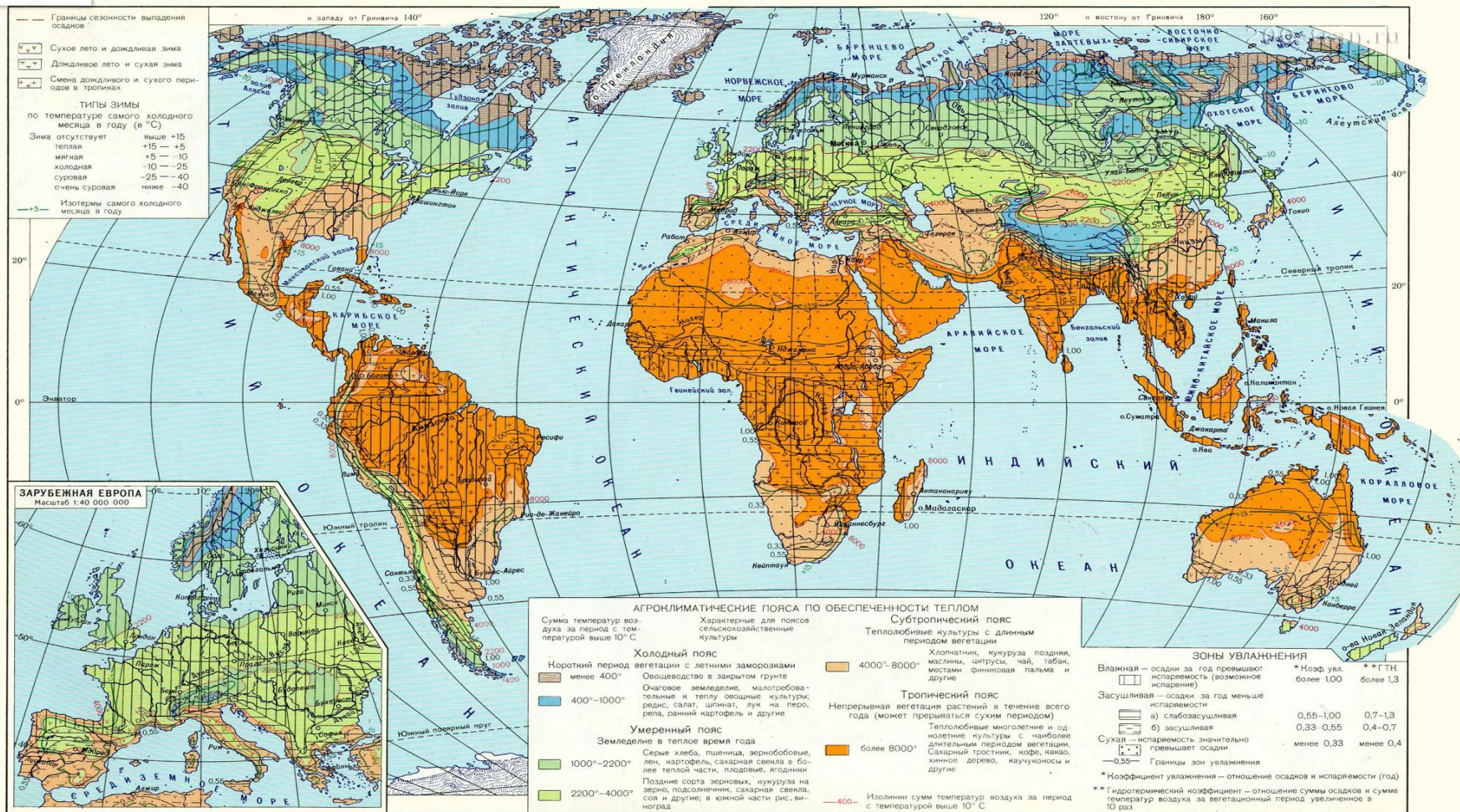
№	Суқойма атауы	Елдер	Су көлемі (км³)
1.	Виктория	Кения, Танзания, Уганда	204,8
2.	Братское	Ресей	169,3
3.	Кариба	Замбия, Зимбабве	160,3
4.	Насер	Египет	157,0
5.	Вольта	Гана	148,0

Геотермальды ресурстар

Агроклиматтық ресурстар

Негізгі көрсеткіші — $+10^{\circ}\text{C}$ жыл ішіндегі орташа тәуліктік температура қосындысы.

Рекреациялық ресурстар

Суреттерді ескере отырып, БЕС ел негізінде мысал келтіріңіз.

Минералды ресурстар

Ең ірі көмір өндіру бассейні —

- Аппалач (АҚШ) ,
- Рур(ФРГ) ,
- Жоғары-Силезский (Польша) ,
- Донецк (Украина).

Ең ірі мұнай өндірушілер (2011 год):

1. Ресей - 10,124,000 баррелль күніне
2. Сауд Аравиясы - 10.121 млн баррелль күніне
3. АҚШ- 9.6 млн баррелль күніне
4. Қытай - 4.27 млн баррель күніне
5. Иран - 4.25 млн баррель күніне

Электрoэнергетика саласы

ЖЭС

СЭС

АЭС

Нидерланды (97%)
Польша (87%)
ЮАР (91%)
Румыния (83%)
Қытай (80%)
Мексика (82%)

Норвегия (99,5%)
Бразилия (92%)
Канада (61%)
Албания (90%)
Эфиопия (80%)
Колумбия (70%)

Франция (80%)
Бельгия (61%)
Корея Республикасы(54%)
Швеция (45%)
Швейцария (42%)
Испания (38%)

ЖЭС -

СЭС -

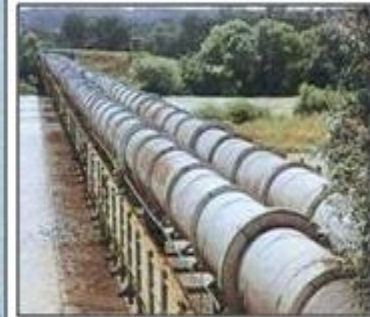
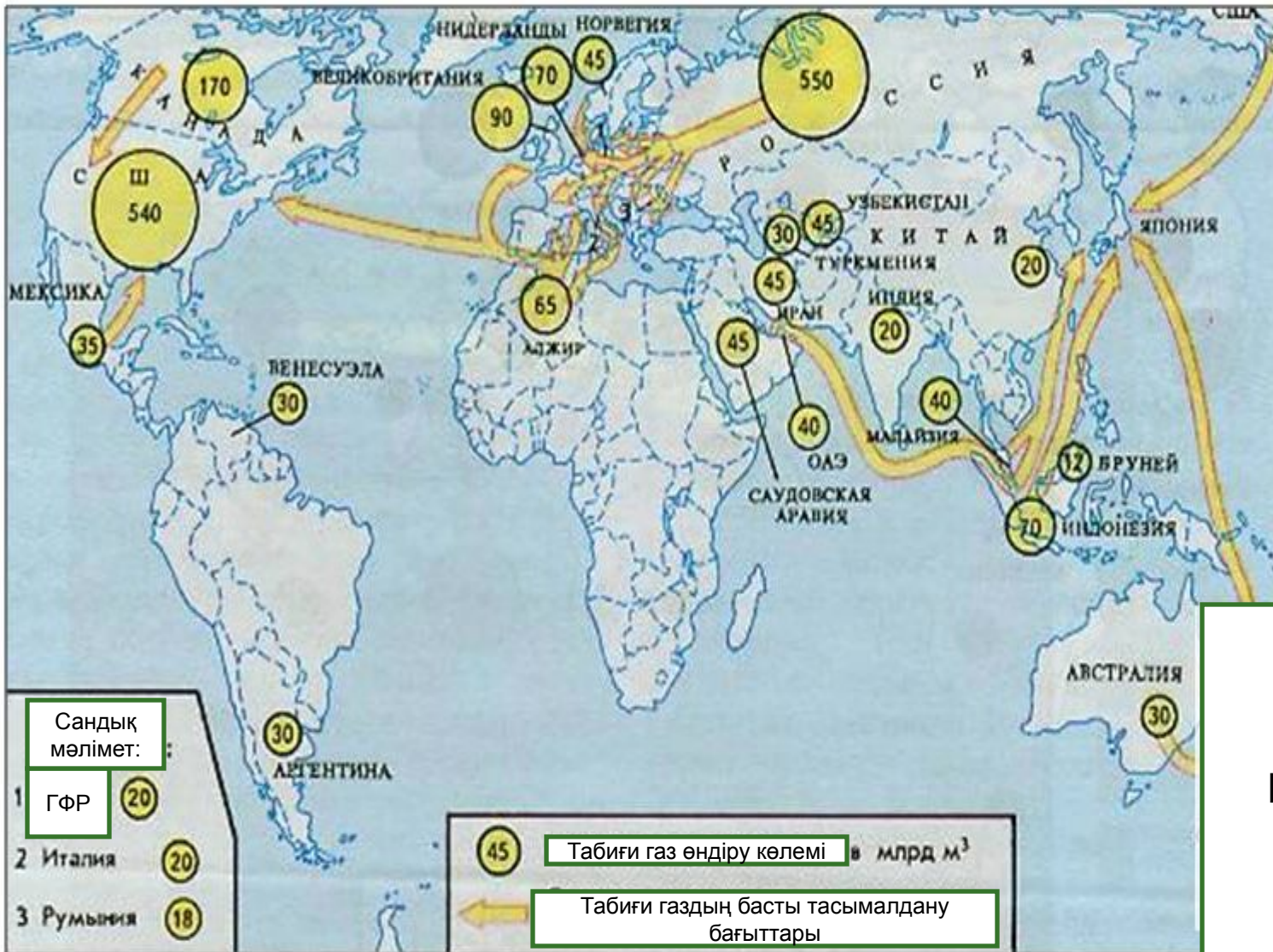

АЭС -

Газ өндірісі

Ірі газ өндіретін аймақтарды анықтаңыз

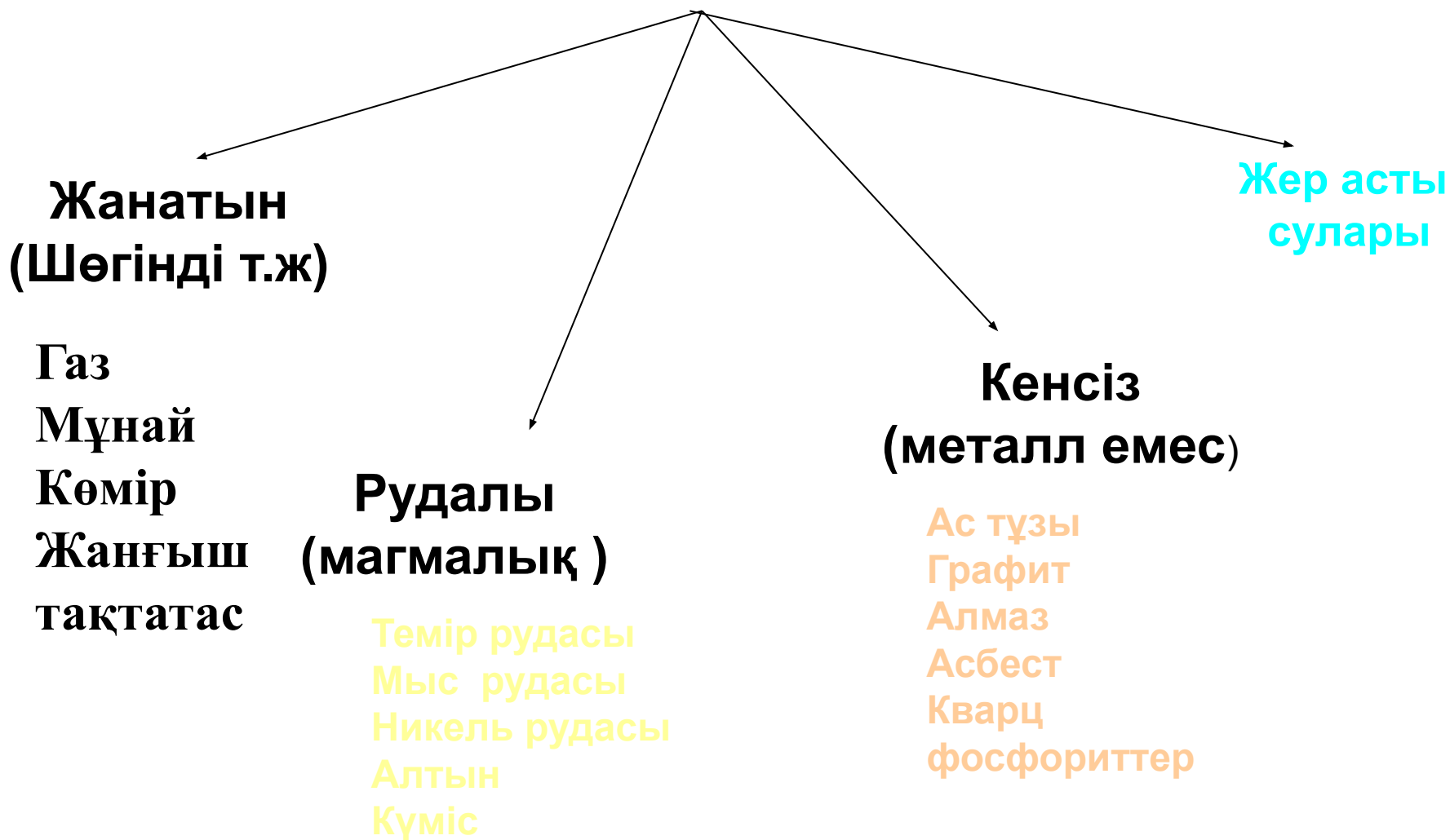
Бейнетаспа негізінде сұрақтар
<https://twig-bilim.kz/film/rock-types-5401/>

Жеке жұмыс

1. Гранит қай елде таралған?
2. Әктас қай елде кездеседі екен?
3. Шөгінді жыныстар дегеніміз не?
4. Магмалық жыныстар нешеге бөлінеді?
5. Метаморфты жыныстар дегеніміз не?

Пайдалы қазбалар түрлері

Адамның іс әрекеті табиғат ресурстарына қалай әсер етуі мүмкін?

Рефлексия

- Сабақта ұнаған сәт....
- Сабақта қиын болғаны.....
- Өзгеріс жасар едім....